

**“2016-2020-ci illər üçün şəkərli diabet xəstəliyi üzrə Dövlət Proqramı”nın
təsdiq edilməsi haqqında**

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI NAZİRLƏR KABİNETİNİN QƏRARI

“Şəkərli diabet xəstəliyinə tutulmuş şəxslərə dövlət qayğısı haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin [2004-cü il 12 fevral tarixli 32 nömrəli](#) Fərmanının 2.1-ci bəndinə uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

1. “2016-2020-ci illər üçün şəkərli diabet xəstəliyi üzrə Dövlət Proqramı” təsdiq edilsin (əlavə olunur).

2. Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi və digər aidiyyəti dövlət orqanları Dövlət Proqramının həyata keçirilməsini təmin etsinlər.

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Artur Rasi-zadə

Bakı şəhəri, 28 yanvar 2016-cı il
№ 15

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin
2016-cı il 28 yanvar tarixli 15 nömrəli qərarı ilə
TƏSDİQ EDİLMİŞDİR

2016-2020-ci illər üçün şəkərli diabet xəstəliyi üzrə

DÖVLƏT PROQRAMI

1. Giriş

“Şəkərli diabet xəstəliyinə tutulmuş şəxslərə dövlət qayğısı haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun qəbul edilməsi şəkərli diabetin profilaktikası və bu xəstəlikdən əziyyət çəkən insanların müalicəsi istiqamətində mühüm tədbirlərin həyata keçirilməsinə zəmin yaratmışdır.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2010-cu il 26 noyabr tarixli 222 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş “2011-2015-ci illər üçün şəkərli diabet üzrə Tədbirlər Proqramı” çərçivəsində şəkərli diabet xəstəliyinə düçar olmuş şəxslər davamlı olaraq insulin və digər şəkərsalıcı dərman preparatları, özünə nəzarət

vasitələri ilə təmin edilmiş, bu xəstəlikdən əziyyət çəkən uşaqlar üçün 90 ədəd insulin pompası alınaraq onlara paylanmışdır. Respublika Endokrinoloji Mərkəzinə, akademik Mirqasımov adına Respublika Klinik Xəstəxanasına, Bakı Sağlamlıq Mərkəzinə, 6 nömrəli Uşaq Klinik Xəstəxanasına qlükozallaşmış hemoqlobini təyin etmək üçün avadanlıq verilmişdir.

Şəkərli diabetin fəsadlarının profilaktikası məqsədi ilə tibb müəssisələrində diabet təlim məktəbləri yaradılmış və bu şəbəkə genişləndirilmişdir. Hazırda Naxçıvan Muxtar Respublikasında, Bakı, Gəncə, Sumqayıt, Mingəçevir şəhərlərində, Salyan, Şirvan, Lənkəran, Şəki, Bərdə, Balakən rayonlarında belə məktəblər fəaliyyət göstərir.

Şəkərli diabetə düçar olmuş uşaq və gənclər üçün hər il mütəmadi olaraq yay düşərgələri təşkil olunur.

Şəkərli diabet xəstələrinin dəqiq qeydiyyatının aparılmasını, onların sağlamlıq vəziyyətinin dinamik müşahidəsini, dərmanla təminatına nəzarəti həyata keçirmək məqsədi ilə vahid registr forması hazırlanaraq təsdiq edilmişdir.

Şəkərli diabet xəstələrinin aşkar edilməsi işinin yaxşılaşdırılması nəticəsində qeydiyyata götürülən xəstələrin sayı son 10 (on) il ərzində 3 dəfədən çox artmış, bu xəstəlik səbəbindən ölüm səviyyəsi 2 dəfədən çox enmişdir.

Şəkərli diabet (II tip) xəstəliyinin diaqnostikası və müalicəsi üzrə kliniki protokol, diabetik pəncə sindromunun profilaktikası, diaqnostikası və müalicəsi üzrə metodik göstərişlər hazırlanaraq mütəxəssislərə paylanmışdır.

Mütəxəssislər respublika daxilində, eləcə də Türkiyədə, Rusiyada və digər xarici ölkələrdə müvafiq kurslar keçmişlər. Respublika Endokrinoloji Mərkəzində beynəlxalq mütəxəssislər tərəfindən insulin pompasının tətbiqi ilə bağlı seminar təşkil olunmuş və həkimlər üçün təlimlər keçirilmişdir.

Şəkərli diabetin profilaktikasına dair elmi-kütləvi ədəbiyyat, bukletlər, vərəqələr, plakatlar çap edilmiş, kütləvi informasiya vasitələri ilə şəkərli diabetin profilaktikasına dair maarifləndirmə işi aparılmışdır.

Aparılan tədbirlərə baxmayaraq, bütün dünyada olduğu kimi, Azərbaycan Respublikasında da şəkərli diabetlə xəstələnenlərin sayı ilbəil artır. "2016-2020-ci illər üçün şəkərli diabet üzrə Dövlət Proqramı" (bundan sonra - Dövlət Proqramı) şəkərli diabetin profilaktikasına, xəstələrə göstərilən tibbi yardımın daha da təkmilləşdirilməsinə və xəstəlik nəticəsində yaranan fəsadların qarşısının alınmasına yönəldilmişdir.

2. Dövlət Proqramının məqsədi və əsas vəzifələri

2.1. Dövlət Proqramının məqsədi şəkərli diabet xəstəliyinin profilaktikasının və müalicəsinin təkmilləşdirilməsi yolu ilə xəstələnmə, əlillik və ölüm hallarının azaldılmasından ibarətdir.

2.2. Dövlət Proqramının əsas vəzifələri aşağıdakılardır:

2.2.1. şəkərli diabet xəstələrinə göstərilən tibbi xidmətlərin keyfiyyətinin yüksəldilməsi;

2.2.2. şəkərli diabet xəstələrinin dərman preparatları, özünə nəzarət vasitələri və digər ləvazimatla tam təminatının yaxşılaşdırılması;

2.2.3. endokrinoloji xidmətin kadr potensialının gücləndirilməsi;

2.2.4. şəkərli diabet xəstəliyinin profilaktikasına və müalicəsinə dair əhəlinin maarifləndirilməsi.

3. Dövlət Proqramının maliyyələşdirilməsi

3.1. Bu Dövlət Proqramının icrası üçün tələb olunan xərclərin maliyyələşdirilməsi müvafiq illər üzrə Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsinin mərkəzləşdirilmiş xərclərində "Səhiyyə" bölməsi üzrə nəzərdə tutulmuş vəsait dairəsində həyata keçirilir.

4. Dövlət Proqramının həyata keçirilməsi üzrə

Tədbirlər Planı

Sıra №-si	Tədbirin adı	İcraçı təşkilatlar	İcra müddəti (illər üzrə)
1	2	3	4
4.1. Dövlət Proqramının həyata keçirilməsi üzrə təşkilati tədbirlər			
4.1.1.	Şəkərli diabet xəstələrinin vahid elektron registrinin və məlumat bazasının təkmilləşdirilməsi	Səhiyyə Nazirliyi	2016-2020
4.1.2.	Şəkərli diabet xəstələrinin dərman preparatları və özünə nəzarət vasitələri ilə təmin olunmasının monitorinqinin həyata keçirilməsi məqsədi ilə kompüter proqramının təkmilləşdirilməsi	Səhiyyə Nazirliyi	2016-2020
4.2. Şəkərli diabet xəstəliyinin profilaktikası, müalicəsi və reabilitasiyası			
4.2.1.	Şəkərli diabet xəstəliyinin və onun fəsadlarının profilaktikası məqsədi ilə tibb müəssisələrində təlim məktəbləri şəbəkəsinin genişləndirilməsi	Səhiyyə Nazirliyi	2016-2020

4.2.2.	Şəkərli diabet xəstəliyinə tutulmuş şəxslərin dərman preparatları və özünənəzarət vasitələri ilə davamlı təmin edilməsi	Səhiyyə Nazirliyi	2016-2020
4.2.3.	Şəkərli diabet xəstəliyinin kompensasiya mərhələsinin müəyyən edilməsi məqsədi ilə endokrinoloji yardım göstərən tibb müəssisələrinin qlükozalaşmış hemoqlobinin təyini üçün avadanlıq və reaktivlərlə təmin edilməsi	Səhiyyə Nazirliyi	2016-2020
4.2.4.	Şəkərli diabet xəstəliyinə tutulmuş şəxslərə göstərilən ixtisaslaşdırılmış tibbi yardımın həcmnin və keyfiyyət standartının müəyyən edilməsi	Səhiyyə Nazirliyi	2016-2020
4.2.5.	Şəkərli diabetə düçar olmuş uşaq və gənclərin uçotunun aparılması, onlara növündən və tipindən asılı olmayaraq təhsil aldıkları bütün təhsil müəssisələrində tibb mütəxəssisləri və müəllimlər vasitəsilə xüsusi nəzarətin təşkil edilməsi	Səhiyyə Nazirliyi, Təhsil Nazirliyi	2016-2020
4.2.6.	Şəkərli diabetə düçar olmuş uşaq və gənclər üçün yay düşərgələrinin təşkili, onların tibb işçiləri və tibbi ləvazimatla təmin edilməsi	Səhiyyə Nazirliyi	2016-2020
4.3 Kadr hazırlığı			
4.3.1.	Endokrinoloqların hazırlanması üzrə baza ali tibb və rezidentura təhsili proqramlarının təkmilləşdirilməsi	Səhiyyə Nazirliyi	2016-2020
4.3.2.	Endokrinoloqların, cərrahların, oftalmoloqların, nevropatoloqların və ginekoloqların iştirakı ilə şəkərli diabetin fəsadlarının profilaktikasına və müalicəsinə həsr olunmuş regional konfransların keçirilməsi	Səhiyyə Nazirliyi	2016-2020
4.3.3.	Şəkərli diabetlə mübarizə üzrə mütəxəssislərin beynəlxalq konqres, konfrans və simpoziumlarda iştirakının təmin edilməsi	Səhiyyə Nazirliyi	2016-2020
4.3.4.	İlkin səhiyyə xidməti müəssisələrində çalışan tibb işçiləri üçün şəkərli diabetin aşkarlanması və müalicəsi üzrə treninqlərin təşkili	Səhiyyə Nazirliyi	2016-2020

4.4. Şəkərli diabetlə mübarizəyə dair maarifləndirmə

4.4.1.	Əhali arasında şəkərli diabet xəstəliyinin risk amillərinə həsr olunmuş müvafiq mövzular üzrə maarifləndirmə tədbirlərinin həyata keçirilməsi	Səhiyyə Nazirliyi, kütləvi informasiya vasitələri	mütəmadi
--------	---	---	----------